

Christus voor Pilatus¹

G. H. Clark

Noot van de redacteur: Dr. Gordon H. Clark gaf "Christus voor Pilatus" als kapel toespraak in Wheaton College toen hij daar Associate Professor in de Filosofie was vroeg in de jaren 1940. Deze toespraak werd samen met andere door andere sprekers gebundeld en geredigeerd door Carl F. Henry, en gepubliceerd door Zondervan in 1960 onder de titel Not By Bread Alone: Wheaton College Chapel Talks.

Toen nam Pilatus daarom Jezus en liet Hem geselen. En de soldaten vlochten een kroon van dorens en plaatsten die op Zijn hoofd, en ze deden Hem een purperen mantel om, en zeiden, "Gegroet, Koning van de Joden!", en ze sloegen Hem met hun handen. Pilatus ging daarom weer naar voren en zei tegen hen, "Zie ik breng Hem voor jullie opdat jullie mogen weten dat ik geen gebrek in Hem vind." Toen kwam Jezus naar voren, terwijl hij de kroon van dorens en de purperen mantel droeg. En Pilatus zei tegen hen, "Zie de Man!" Toen de overpriesters en de dienaren² Hem daarom zagen, riepen ze uit, en zeiden, "Kruisig Hem, kruisig Hem!" Pilatus zei tegen hen, "Nemen jullie Hem en kruisigt Hem; want ik vind geen gebrek in Hem." – *Johannes 19:1-6*

Twee keer in deze korte passage zegt Pilatus, zijn mening over Jezus Christus uitend, "Ik vind geen schuld in Hem." De tweede keer is de samenvoeging van gedachten eigenaardig. De tekst luidt, "Kruisigt Hem, want ik vind geen gebrek³ in Hem." Volgens alle logica had Pilatus wel moeten zeggen, "Laat Hem vrij, want ik vind geen gebrek in Hem", maar met een veronachtzaming van consistentie en rationaliteit oordeelde Pilatus dat Christus onschuldig was en veroordeelde Hem als schuldig. De paradox nodigt tot onderzoek.

Aangezien de overpriesters en dienaren luidkeels beschuldigingen van blasfemie en opruiing tegen Jezus aanvoerden, aangezien de soldaten Hem geselden en de kroon van dorens op Zijn hoofd plaatsten terwijl ze Hem sloegen met hun handen en spuwden in Zijn gezicht, aangezien de menigte schreeuwde om de kruisiging van de geduldige Gevangene, ging Pilatus geleidelijk aan begrijpen dat hij een buitengewone persoon berechtte.

De Joden hadden Hem al veroordeeld in hun eigen gerechtshoven, en nu leidden ze Hem voor de burgerlijke regering voor de doodstraf. Evenmin zou een humane executie hen tevredenstellen. Ze hadden Hem gezeseld gezien en toch eisten ze een wredere straf. "Kruisig Hem!" Zich ten volle bewust van het onrecht van de beschuldigingen, zich even helder bewust van de pijnen van het kruis die voor hem lagen als van de stekende pijn van de net ondergane gesel, "wordt" Jezus "gebracht als een lam tot de slacht, en zoals een schaap stil is voor zijn scheerders, zo opent hij niet Zijn mond" (*Jesaja 53:7*).

---

¹ Christ Before Pilate. *Trinity Review* 323, November 2014, www.trinityfoundation.org. Woordverklaringen zonder bronvermelding zijn, soms met geringe aanpassingen, vertaald overgenomen uit *Merriam-Webster*. Verbatim citaten uit andere bronnen worden gegeven met aanhalingstekens, en aangepaste zonder.

² Assistenten van priesters en overpriesters.

³ Geen grond voor een formele juridische tenlastelegging en veroordeling.

Pilatus wist dat de beschuldigingen onrechtmatig waren. Hij wist dat ze waren ingebracht via de onredelijke jaloezie van de schriftgeleerden en Farizeeën. Omdat hij had gehoord van de reputatie van de gevangene vanwege goedgevoelen, vanwege zieken genezen, vanwege leprozen reinigen, wist Pilatus dat het gewone volk Jezus graag hoorde. En door het waardige gedrag van Jezus in het gerechtshof wist Pilatus dat hij een buitengewone Persoon berechtte; maar hij wist niet hoe buitengewoon die Persoon was.

Hij wist niet, bijvoorbeeld, dat zijn relatie tot deze schijnbaar obscure Galileeër hem beroemder zou maken dan al zijn gelijken – de andere Romeinse gouverneurs, beroemder dan al zijn superieuren, beroemder dan de Keizer zelf, dat zijn naam in feite op de lippen zou zijn van talloze duizenden gedurende eeuwen die zouden komen wanneer ze “geboren uit de Maagd Maria, geleden onder Pontius Pilatus” herhalen.

Pilatus wist dat deze man iets had gezegd, niet heel ernstig of opruiend, over dat hij koning van de Joden was; maar hij wist niet dat hij in ontzagwekkende waarheid Koning van koningen en Heer van heren was. Hij had misschien kunnen raden dat deze timmerman uit Nazareth een tafel of een stoel kon maken, maar het kwam nooit in zijn gedachten op dat “door Hem werden alle dingen geschapen die in de hemel zijn, en die op aarde zijn, zichtbare en onzichtbare, of ze nu tronen, of heerschappijen, of overheden, of machten zijn; alle dingen werden geschapen door Hem, en voor Hem” (*Colossenzen* 1:16).

Pilatus wist dat hij, de rechter, macht had om Jezus te redden van de pijnen van het kruis; maar hij wist niet dat Jezus, de gevangene, macht had om hem te redden van de pijnen van de hel voor eeuwig. Hij wist, uiteraard, en pochte erover, dat hij macht had om Jezus vrij te laten of Hem te kruisigen; maar hij wist niet dat hij helemaal geen macht had tegen Jezus, dan wat hem werd gegeven van boven; hij wist niet dat geen mens Christus' leven van Hem afnam, maar dat Christus het kon neerleggen en het weer opnemen. Pilatus wist niet dat het deze Jezus was die hem de macht gaf waarover hij pochte.

Pilatus wist – hoe zou hij het niet kunnen weten – dat als hij deze Man liet gaan, de tierende Joodse menigte door de paleisdeuren heen zou breken, de soldaten onder de voet zou lopen, en Pilatus aan stukken zou scheuren; maar hij wist niet dat hij de gelegenheid had op dat waarvoor duizenden Christenen duizenden doden zou hebben willen sterven om het te zijn: hij wist niet dat hij de gelegenheid had om de eerste Christelijke martelaar te zijn.

Stefanus, aan wie God deze onderscheiding verleende, en de apostelen, die met één uitzondering een gewelddadige dood ondergingen om hun geloof, onthielden zich op gepaste wijze van bloemrijke bespiegelingen over martelaarschap. Maar sub-apostolische literatuur⁴ onthult helder de houding van die trouwe Christenen die vervolging onder ogen zagen om God te verheerlijken en het evangelie over te dragen aan het nageslacht.

Rond het jaar 108 werd Ignatius gearresteerd omdat hij een Christen was en naar Rome gevoerd voor executie. Op zijn reis naar Rome kwamen afgevaardigden van de kerken van de gebieden waar hij doorheen ging om hun respect te betuigen. Er was een universitaire student van de twintigste eeuw die met het moderne gebrek aan historisch perspectief was geneigd om het bewijsmateriaal te betwijfelen, omdat, zoals hij naïef redeneerde, als

---

⁴ Literatuur uit de tijd volgend op die van de apostelen.

Ignatius was gearresteerd omdat hij een Christen was, zijn bezoekers ook het risico van arrestatie en de dood zouden lopen. De moderne student, onbekend met het ware Christelijke geloof, dacht dat niemand dat risico gewillig zou lopen. Maar dat edele leger – mannen en jongens, de vrouw des huizes en de meid – beklommen de steile helling van de hemel door gevaar, geploeter, en pijn heen, en beschouwden het als een hoog te prijzen eer om het blinkend staal van de tiran, de bebloede manen van de leeuw te ontmoeten. Zo schreef Ignatius, misschien een poging tot redding vrezend, vooraf aan de Romeinen:⁵

Ik sterf gewillig ter wille van God, als jullie het niet verhinderen. Ik smEEK jullie, wees niet een onzijdige vriendelijkheid voor mij. Sta het me om toe te worden opgegeten door de beesten, waardoor ik tot God kan komen. Ik ben Gods tarwe, en ik word vermalen door de tanden van wilde beesten, opdat ik [als] zuiver brood van Christus mag worden bevonden.... Ik verlang naar de beesten die voor me zijn toebereid, en ik bid dat dat prompt voor mij mag worden gevonden. Ik zal ze zelfs uitlokken om me prompt te verslinden.... Laat er over mij komen vuur en kruis en worstelingen met wilde beesten, snijden en verscheuren.... Wrede kwellingen van de duivel, mag ik maar tot Jezus Christus komen.

Ongeveer vijftig jaar later onderging Polycarpus, de enige persoon die was overgebleven [van hen] die de apostelen hadden gezien, een soortgelijk lot met soortgelijke vreugde. Toen hem werd gevraagd, “Heer Caesar”,⁶ te zeggen, en zijn leven te redden, weigerde hij. Omdat de Christenen de heidense goden verwierpen en aldus werden beschouwd als atheïsten, vroeg de officier Polycarpus om “Weg met de atheïsten” te zeggen. Luister naar het verslag van wat er toen gebeurde:

Polycarpus, met een streng gelaat, bekeek de hele menigte van wetteloze heidenen in de arena, en met zijn hand naar hen wuivend kreunde hij en keek op naar de hemel en zei, “Weg met de atheïsten.” Maar toen de pro-consul bij hem aandrong en zei, “Leg de eed af en ik laat je gaan; verguis Christus”, zei Polycarpus, “Zesentachtig jaar lang ben ik zijn dienaar geweest, en Hij heeft mij geen kwaad gedaan; hoe kan ik mijn koning die mij redde lasteren?”

En terwijl ze het vuur aanstaken, bad hij, “Ik zeg U dat U me deze dag en dit uur hebt verleend, opdat ik mag deel mag hebben, onder het getal van martelaren, aan de beker van Uw Christus,⁷ om de opstanding tot eeuwig leven, zowel van ziel als lichaam in de onsterfelijkheid van de Heilige Geest.”

Omdat hij Jezus niet onderkende voor wat Hij in waarheid was, en blind voor de gelegenheid van de eerste Christelijke martelaar zijn, stond Pilatus het de gelegenheid toe om voorbij te gaan. In zijn ogen was het berechten van deze Man alleen maar een onderdeel van zijn routinematig zakelijk handelen, en hij verzuimde de significantie te pakken van wat er zich afspeelde.

In Philadelphia is er een enorm doek van zo’n zeven meter breed en vier meter hoog, waarop een volleerde kunstenaar met levendigheid en vaardigheid dit tafereel heeft

---

⁵ Toenmalige Christenen in Rome.

⁶ “De Keizer is Heer”, in plaats van “Christus is Heer”.

⁷ Uw Gezalfde; d.i. de in het Oude Testament aangekondigde Messiah (Messias).

afgebeeld. Kajafas,⁸ zich bewust van zijn positie en macht, spreekt de gouverneur toe; gezeten op een hoge zetel, met zijn rug tegen de muur, is een schriftgeleerde, hooghartig en minachtend; op een bank dicht bij de rechterstoel, bijna onder Kajafas' uitgestrekte arm, rust een gezette Farizeeër, rijk en onbeschaamd; ineengedoken in een hoek bespreken drie priesters verhit de zaak onder elkaar; in de menigte, die enigszins onder controle wordt gehouden door een Romeinse soldaat, leunt een brutale halvegare met een giechelende grijns naar voren om nieuwsgierig te gluren in het gezicht van de centrale figuur; een ondernemende heer achteraan probeert over de hoofden en schouders te klimmen van degenen vóór hem om steun te geven aan Kajafas in zijn toespraak van beschuldiging; en een voorstander van directe actie, ongeduldig tot uitstel, werpt beide armen omhoog, opent zijn mond en longen, en schreeuwt, "Kruisig Hem!"

Net buiten het centrum staat Jezus. Zijn kalmte vormt een contrast tegenover het geroep van de menigte. Zijn verheven waardigheid doet zelfs Kajafas een beetje van slag lijken in zijn gedachten. Maar hij lijkt zich onbewust van de omstandigheden en gang van zaken terwijl Zijn gelijkmatige blik zich kalm beweegt voorbij het Romeinse tribunaal naar een serene beschouwing van de eeuwige raadsbesluiten van God.

En op de enorme rechterstoel zit de Romein Pilatus, de keizerlijke bestuurder, de efficiënte gouverneur – bezorgd, in de war, en belast met besluiteloosheid.

Net als sommige blinde, onartistieke zielen die dit doek bekijken de verf zien maar niet het schilderij, zo, ook, zag Pilatus, blind voor Gods meesterwerk, de gevangene maar niet de Persoon. De menselijke kunstenaar, Munkacsy, noemde zijn schilderij, *Christus voor Pilatus*, maar men mag zich eerbiedig voorstellen dat God het oorspronkelijke tafereel *Pilatus voor Christus* noemde. Want, terwijl Jezus stond in de aanwezigheid van Pilatus, zat Pilatus in de aanwezigheid van God. En, hoe hij het ook probeerde, hij kon niet ontkomen aan het uitspreken van een vonnis. Eén keer en toen een tweede keer betuigde hij aan de Joden, "Ik vind geen gebrek in Hem."

Recenter hebben andere mannen even blind als Pilatus en met minder excuus Pilatus' sentiment herhaald. Om opvallende voorbeelden van een eeuw geleden te kiezen, de grote William E. Channing⁹ zei: "Ik beschouw Hem [Jezus] met een verering ondergeschikt alleen aan die waarmee ik opkijk naar God." David Strauss¹⁰ beleed: "Hij vertegenwoordigt binnen de religieuze sfeer het hoogste punt waar voorbij de mensheid niet kan gaan." En Ernest Renan¹¹ gaf toe: "Wat de verrassingen van de toekomst ook mogen zijn, deze Jezus zal nooit worden overtroffen; niemand groter dan Hij is geboren onder de kinderen van mensen."

---

⁸ Kajafas: Hogepriester in het jaar waarin Christus werd berecht en veroordeeld tot de dood.

⁹ William Ellery Channing (1780–1842): "de belangrijkste Unitaristische prediker in de V. S. in het begin van de 19^e eeuw en, met Andrews Norton, een van de leidende theologen van het Unitarisme" (*Wikipedia*).

¹⁰ David Friedrich Strauss (1808-1874): theoloog, filosoof en schrijver, bekend van zijn boek, *Das Leben Jesu (Het Leven van Jezus)*, dat hij uitlegde als een opgesierd leven van een Joodse rabbijn (*Wikipedia*).

¹¹ Ernest Renan (1823-1892): Franse filosoof en schrijver, vooral bekend om zijn invloedrijke historische werken over het vroege Christendom en zijn politieke theorie. Tijdens zijn studie aan een seminarie verloor hij zijn Rooms geloof. Samen met Hippolyte Taine werd hij de briljante vertegenwoordiger van Sciëntisme, de leider van de generatie 1860–1890, die van de vooruitgang van de wetenschap de oplossing verwachtte van alle mysteries en de steun voor alle geestelijke noden (*Wikipedia*).

Is de ware Christen verrukt wanneer hij deze woorden van lof hoort? Zeker, deze eerbetonen afkomstig van Pilatus, van vrijzinnigen van de negentiende eeuw, en van radicalen van deze eeuw, getuigden van een buitengewone persoonlijkheid. Maar het moet wel worden gevreesd dat deze lof op Jezus enkel een truc is om Hem te beroven van Zijn transcendent¹² glorie; wat ze zeggen klinkt uitstekend, maar hun stilte is Satanisch. Ze vinden geen gebrek in Hem; ook vinden ze niet de volheid van de Godheid lichamenlijk. In effect zeggen ze, met dezelfde veronachtzaming van de logica, "Kruisig Hem, want ik vind geen gebrek in Hem."

Ook wij worden, bij het horen van de naam van Jezus Christus, oog in oog gebracht met God. En ook wij zouden moeten zeggen, "Ik vind geen gebrek in Hem", maar laten we het zeggen in een andere zin en met een andere connotatie. Laten we het zeggen, niet met een onderkenning van iets vaag buitengewoons, maar met een helder begrip van de Persoon. Beschouw Zijn actieve gehoorzaamheid en volmaakte rechtvaardigheid. Reflecteer op Zijn doel om Zijn van Hem zijn te verlossen door een gunstigstemmend offer aan God de Vader. Beschouw het mysterie¹³ van een goddelijke en een menselijke natuur onverward en onafscheidelijk verenigd in één goddelijke Persoon. Geloof op Hem; vertrouw op Hem; aanvaard Hem als Heer en vereer de aanbiddelijke Persoon van de God-Mens.

*Mijn Heer, mijn Meester, vererend aan Uw voet,
Zie ik U gebogen onder Uw last van wee:
Voor mij, een zondaar, is Uw levensbloed dat wordt uitgegoten:
Voor U, mijn Redder, zullen mijn tranen nauwelijks vloeien
Mijn Heer, mijn Redder, wanneer ik U zie dragen
De doornenkroon op uw bloedend voorhoofd,
Zal ik [dan] leven voor plezier, of terugdeinzen voor dragen van
Wat mijn lot ook maar mag zijn van pijn of hoon?*

*O Slachtoffer van Uw liefde! O hoogst helende pijnscheuten!
O reddende dood! O wonden die ik aanbid!
O hoogst glorieuze schande! Christus, knielend voor U,
Ik bid U, bewaar mij als de uwe voor altijd en eeuwig."*

("My Lord, my Master, at Thy feet adoring", Jacques Bridaine,
vertaald door Thomas Benson Pollock, 1887)

— 0 —

---

¹² *Transcendent*: de zintuiglijke en menselijke natuur en het tijdelijke aardse leven overstijgend.

¹³ *Mysterie*: een in de Schriften verklapt geheim, dat de menselijke geest, overgelaten aan zichzelf of aan het geloven en denken van de mensheid alleen, niet kan kennen of ontdekken. Zulke geheimen zijn alleen te kennen door de Bijbel te lezen en te bestuderen.